

Luna van Valognes

en Willem van Normandië

Uit een jeugdzonde
werd een bastaard geboren,
verwekt door een bastaard en
een roodharige deerne.

Luna van Valognes

en Willem van Normandië

DEEL 1
LUNA VAN VALOGNES
1031 - 1057

DAN ADAMS

Coverontwerp: studio Sunny Side Up, Belgium

ISBN: 9789465545202

Tweede druk

© Dan Adams 2026

Alle reacties welkom, danadams.be@gmail.com

Uitgever: BNB

Deze roman is te verkrijgen als paperback en E-boek.

© Niets aan deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Graag wens ik op deze plaats mijn oprechte waardering uit te spreken voor de onmisbare bijdrage van mijn redactrices, mijn echtgenote Louise, Madeline Mignon en Nicole Van der Voort. Hun deskundigheid, kritische blik en toewijding bij het brainstormen en het nauwgezet corrigeren van het manuscript zijn van onschatbare waarde gebleken. Dankzij hun scherpe inzichten, hun oog voor detail en hun constructieve feedback heeft dit werk aan kwaliteit en diepgang gewonnen. Ik ben hen bijzonder erkentelijk voor hun inzet, hun geduld en hun voortdurende steun gedurende het hele schrijfproces. Mijn oprechte dank voor hun professionaliteit en betrokkenheid.

Voorwoord van de auteur

De historische context van ‘Luna van Valognes’ is die van een feodaal, patriarchaal, door de kerk gedomineerd Normandië, in een tijd van politieke onrust en sociale ongelijkheid. De roman laat zien hoe gewone mensen, en vooral vrouwen, hun weg moesten zoeken in een wereld die bepaald werd door afkomst, geweld en religie.

De roman verweeft historische feiten en personages (zoals Willem de Veroveraar, Mathilde van Vlaanderen, Guy van Brionne ...) met fictieve figuren (zoals Luna, Cian, Geneviève, Mauger, Madame Marie ...) Dit maakt het verhaal geloofwaardig en biedt een inkijk in hoe gewone mensen de grote gebeurtenissen van hun tijd ervaren.

‘Luna van Valognes’ is niet louter een boek vol historische feiten, maar door de romantische verhaallijnen vooral een roman over liefde, intimiteit, intriges, wraak, verlies en machtswellust. Hij zal de lezer vanaf de eerste pagina’s meeslepen naar de duistere middeleeuwen.

Dan Adams
danadams.be@gmail.com

Voornaamste historische figuren

Willem van Normandië: hertog van Normandië

Mathilde van Vlaanderen: hertogin van Normandië

Osbern, oom van Willem van Normandië

Guy van Brionne: neef en tegenstander van Willem van Normandië.

Nigel van Cotentin, Rannulf van Bessin, Ralph Tesson van Thury, Grimald van Plessis, Haimo van Creully en Néel de Saint-Sauveur: opstandelingen

Hendrik I: de Franse koning

Voornaamste fictieve figuren

Luna: dochter van de visser Eudes en Marie. Moeder van Cian.

Cian: zoon van Luna. Bastaardzoon van Hendrik van Normandië.

Raoul: leeftijdsgenoot en dorpsgenoot van Luna

Geneviève: kokkin en concubine van heer Mauger

Brianne: burchtvrouwe van Falaise, gewezen maîtresse van hertog Willem

Quinten: de echtgenoot van Brianne, burchtheer van Falaise

Marèse: vrouw van heer Osbern

Madame Marie: eigenares van afspanning 'Ma Maison'

Heer Mauger: burchtgraaf en burchtheer van Valognes en Barfleur

Ghisela: de eerste echtgenote van heer Mauger

Gersenda: de tweede echtgenote van heer Mauger

Amaury: een ridder in dienst van heer Mauger

Gordes: paardenknecht van heer Mauger, later stalmeester van de hertog, eerste liefde van Luna

Julit: dienstmeisje in de burcht van Barfleur

Rodolfus, ook Rodo genoemd, pastoor van Mulet

Proloog

Februari 1025

Mulet, vissersdorp in het noorden van Cotentin

Normandië

Eudes gooide zijn met vet ingesmeerde mantel op de roeibank, trok zijn laarzen uit, stak de slip van zijn lange tuniek tussen zijn riem en sprong uit zijn bootje. Het ijskoude water bezorgde hem een pijnscheut die tot aan zijn liezen doortrok. 'Merde,' vloekte hij, legde de roeispanten in zijn bootje en trok het op het droge. Het zat hem vandaag niet mee: nauwelijks genoeg vis gevangen om de bodem van zijn mand te bedekken; een gescheurd net, aanwakkerende wind, dus zou hij morgen niet kunnen uitvaren. Tenslotte was het als overmaat van ramp eb en zou hij alleen zijn bootje tot voorbij de vloedlijn moeten slepen. Zo te zien was zijn vrouw er niet om te helpen. Zwanger zijn is toch geen ziekte! De luie teef zou wel weer een of andere smoes hebben.

Vanaf de wal kwam een vrouw aangelopen. Ze riep iets naar hem, doch het was tegen de wind in en hij begreep haar niet. Toen ze wat dichterbij kwam, herkende hij haar. Het was Arlette, zijn buurvrouw. Ze was vroedvrouw Eudes moest haar niet erg. Veel te bezig naar zijn gedacht.

'Het is een meisje!' gilde ze boven de wind uit. 'Je bent vader geworden!'

Eudes vloekte. Ook dat nog. Hij wenkte Arlette. 'Kom hier! Kom me helpen!'

'Ik moet van jou geen bevelen, Eudes. Je kunt het zelf wel af.'

Eudes stapte de halfduistere hut binnen en plaatste zijn mand met vis op de tafel. Door het rookgat in het midden van het cirkelvormig dak viel een straal licht op het voeteinde van het bed, waarin zijn vrouw lag. Ze hield een ingebakerd kind in haar armen. 'Jouw dochter,' ze.

Hij keek haar misprijzend aan. 'Je had me een zoon beloofd! Een zoon om me later te helpen op die vervloekte zee!'

'Ik heb jou niets beloofd, man. Jij wilde een zoon, doch de Heer heeft in al zijn wijsheid geoordeeld ...'

'Is het eten klaar?' onderbrak hij haar.

Op dat moment kwam Arlette binnen. 'Maar man toch, jouw vrouw is net bevallen. De nageboorte moet zelfs nog afkomen. Hoe kan je zoiets vragen!'

'En dan, ze is toch niet ziek!' snauwde Eudes naar de vroedvrouw.

'Jouw dochter, Eudes,' probeerde Marie nog eens en stak hem het kleine bundeltje in haar armen toe.

Eudes haalde zijn neus op en veegde die daarna schoon met zijn mouw. 'Zo te zien, zal er in de eerste maanden niet veel plezier aan jou te beleven vallen. Ik trek bij Mélisende in. Die weet ten minste hoe ze een man moet plezieren.' Hij nam zijn mand op, koos er een zeebaars uit, gooide die op tafel en vertrok zonder nog eenmaal om te kijken.

Twee maanden later, op Paasmaandag, werd Luna gedoopt. Het was toen al duidelijk dat het meisje helemaal op haar moeder Marie geleek, dezelfde felblauwe ogen, hetzelfde rode haar en bleke huid.

Vader André, de pastoor van Valognes, deed moeilijk over de naam die Marie aan haar dochter wilde geven. Luna was geen christelijke naam, meende hij. Het zou Juliana zijn of geen doop. 'Juliana was een martelares, verklaarde hij, die tijdens de christenvervolgning onder de Romeinen werd onthoofd omwille van haar geloof in Jezus. Haar naamdag werd gevierd op 16 februari en jouw dochter is omstreeks die tijd geboren.'

Marie kon daar niets tegen in brengen, doch maakte het voorneemen nooit haar dochter met de naam Juliana aan te spreken.

Vader André kwam driemaal per jaar naar het vissersdorp: op tweede paasdag, de dag na Maria-Hemelvaart en als het weer het toeliet op de eerste zondag van de advent. In het langhuis, nog een bouwwerk uit de tijd van de Vikingen, diende hij dan de sacramenten toe: doopsel, biecht, huwelijk en eucharistie. Hij maakte van de gelegenheid gebruik om bij de graven van de gestorven parochianen te bidden en ze te zegenen met wijwater. Meestal waren het de graven van vrouwen, want de vissers werden niet oud. Ze vonden vooral hun graf in de zee.

Na de eucharistieviering, één huwelijksinzegening en het bezoek aan het kerkhof, achtte vader André zijn plicht voor die dag volbracht. Het avondmaal gebruikte hij bij weduwe Mélisende, die het als een eer beschouwde om een dienaar van God als gast te mogen ontvangen. Vader André bracht natuurlijk ook de nacht bij haar door, waar moest hij anders onderdak vinden? De geestelijke waardeerde niet alleen haar kookkunsten, maar vooral de speciale zorg die ze hem in haar bed verleende.

Haar bedrevenheid in het minnekozen was hij na zijn aanstelling als pastoor van Valognes en Mulet in de biechtstoel op het spoor gekomen. Mannen beleden er hun overspel met haar en geraakten niet uitverteld over wat ze in haar bed hadden beleefd. Om zijn geweten te sussen, meende hij als hun herder het noodzakelijk om ook hun ervaringen te kunnen delen. Hij moest toch weten wat er onder zijn parochianen leefde.

Mélisende maakte de dorpelingen wijs dat vader André in haar bed sliep en zij op een strozak in de andere hoek van de kamer. Gezien haar reputatie geloofde niemand haar. Daarom moest Eudes de tijd dat de priester bij haar verbleef, voor een paar dagen de deur uit.

Dus trok Eudes op Pasen, de dag voor de doop van Luna, opnieuw bij zijn vrouw in. Niet dat hij haar in die twee maanden niet meer had gezien. Oh nee, telkens hij van zee terugkwam, gooide hij een of twee vissen bij haar op tafel, zodat ze geen honger moest lijden. Hij groette nooit, zei niets en bekeek haar nauwelijks, doch hij had haar nooit volledig opgegeven. Je weet maar nooit.

Toen hij binnenkwam, kon Marie niet laten met hem te spotten. 'Heb je je plaats moeten afstaan aan vader André?'

‘Ik kan moeilijk het bed delen met Mélisende terwijl een dienaar Gods hierbij aanwezig is,’ antwoordde hij nors. ‘Ik slaap vannacht bij jou.’

‘Slapen ja, daar in een hoek op de grond. Mijn bed kom je niet meer in. Nog iets,’ waarschuwde Marie, ‘kom niet op verkeerde gedachten. Je zal jouw poten moeten thuishouden of ik sla je de kop in met mijn braadpan. Jouw haan zal slechts opnieuw kunnen kraaien, als vader André weg is en je weer in Mélisende haar bed kunt.

In december van het jaar dat Eudes bij Mélisende was ingetrokken, schonk zij het leven aan een zoon, Eudes zijn zoon. Althans dat maakte ze hem wijs. Sindsdien bracht hij geen vis meer naar Marie. Zij en haar dochttertje overleefden op rapen, uien en wat prei die ze in haar tuintje kweekte. In de maande met r in de naam, kon ze ook mosselen en zeeslakken verzamelen langs de rotskust. Marie leed honger en haar dochttertje ook, want het tekort aan eiwitrijk voedsel remde haar melkstroming af. Daarom moest Luna vroegtijdig naar vast voedsel overschakelen.

Mei 1026

Mulet,

Met het verstrijken van de maanden bleek het altijd maar duidelijker, dat het kind van Mélisende niet van Eudes was, maar van eerwaarde heer André. Het had die stompe neus, dat blonde warrige haar, die kromme benen en gedrongen lichaamsbouw.

Eudes die het niet meer pikte om drie keer per jaar zijn bed te moeten afstaan aan de geestelijke en die de spot van de dorpelings beu was, trok opnieuw in bij zijn vrouw. Marie sloot de deur niet voor hem, maar ontving hem ook niet met open armen. Ze had opnieuw iemand die de karige maaltijden van groenten met af en toe wat meelpap aanvulde, met voedzame verse vis. Hij mocht op een stozak slapen en zij sliep met haar dochtertje in het echtelijk bed.

Na een paar nachten op de kille grond, vond Eudes de tijd rijp om toch maar iets te ondernemen. Hij had zich uitgesloofd om manden vol haring te vangen en zelfs Marie geholpen bij het kaken ervan, iets wat anders beneden zijn waardigheid was. Dus meende hij dat de tijd rijp was om een spons te vegen over het verleden en het echtelijke het leven zoals het vroeger was, te hervatten. Marie was altijd een inschikkelijke vrouw geweest, veel tegenkanting van haar kant verwachtte hij niet, ze stond immers al bijna twee jaar droog. Daarbij, toen zij voor het slapengaan haar nachtkleed had aangetrokken en hij een glimp van haar roomblanke borsten had opgevangen, had hij het voelen kriebelen in zijn onderbuik. Zijn ballen stonden gespannen en hij had er zin in. Had hun heer Mauger hem na het huwelijk niet even apart genomen en hem bevolen een talrijke kroost te verwekken.

Eudes hoorde Marie zich draaien in bed. Ze sliep dus nog niet. Nakomelingen vang je niet in zee, dacht Eudes, ze worden verwekt. Dus achtte hij het moment gekomen, om aan de wensen van heer Mauger te voldoen. Natuurlijk, hij verwachtte geen vurige omhelzing, maar

als hij Marie ertoe kon bewegen zich op haar rug te leggen en haar knieën wat uiteen te doen, kon zijn haan kraaien en was hij verlost van dat prangende gevoel in zijn onderbuik.

Het kookvuur midden in de hut smeulde nog na en gaf net voldoende licht om de contouren van Marie haar bed te zien. Eudes stond recht en liep op zijn tenen naar het bed van zijn vrouw. Hij wist dat zijn tweejarige dochter Luna vooraan sliep. Snel graaide hij het kind uit het bed, liep ermee naar zijn strozak en legde het daar voorzichtig neer. Luna sliep zo vast dat ze het niet eens merkte. Zijn vrouw natuurlijk wel.

‘Bij God en alle heiligen, Eudes, wat ben je van plan?’ riep ze uit en richtte zich op in bed.

‘Ik kom mijn gerief halen,’ gromde Eudes en sloeg de dekens weg. ‘Ik wil opnieuw jouw man zijn, vrouw. Leg je op je rug en spreid je benen.’

‘Ha, ha, zo werkt het niet,’ sputterde Marie tegen. ‘Haal je gerief maar bij Mélisende. Bij mij is de deur op slot.’

Eudes greep Marie bij de keel en dreigde haar te wurgen als ze zich niet schikte naar zijn wensen. Wat daarna gebeurde, had Eudes totaal niet zien aankomen. Marie had het mes in haar hand waarmee ze vis lubde en fileerde. Hij had het die morgen nog zelf geslepen. Met haar mes haalde Marie bliksemsnel uit naar Eudes en trof hem net onder zijn schaambeentussen zijn benen. Eudes gilde het uit en rende bloedend naar buiten.

‘Help,’ tierde hij, ‘ze vermoordt me. ‘Help! Help!’

Door zijn gekrijs gewekt, werd Eudes al spoedig omringd door enkele dorpelingen in hun nachthemd. Marie stond in het deurgat van haar hut met verwilderde ogen te kijken naar haar bloedende man. De dorpsoudste stapte op haar toe en nam voorzichtig het mes uit haar hand. Binnen in de hut klonk het geschreeuw van een kind. ‘Ga je kind kalmeren,’ beval hij.

Arlette, de vroedvrouw die haar hut had naast die van Marie, probeerde Eudes te kalmeren. Hij hield nog altijd roepend en tierend als een gekeeld varken zijn hand voor zijn geslacht.

‘Haal enkele toortsen,’ beval Arlette de omstaanders.

Nadat enkele mannen met toortsen rond de gekwetste stonden, hief Arlette het nachthemd van Eudes op. ‘Handen weg, beval ze haar jammerende buurman. Omdat ze als vroedvrouw de enige in het

dorp was die wat van geneeskunde afwist, gehoorzaamde Eudes na enige aarzeling.

Intussen stond heel het dorp in een kring rond Eudes en Arlette. Toen de vrouwen het bloedende geslacht van Eudes opmerkten, sloegen velen een hand voor de mond, sommigen gilden verschrikt, anderen dreigden bij het zien van al dat bloed flauw te vallen.

‘Kan je me helpen?’ kreunde Eudes. ‘De teef heeft mijn Louis afgesneden!’

‘Met jouw Louis is er gelukkig niets aan de hand,’ bromde Arlette, maar jouw beurs met kleingeld daarentegen, daar zal wat werk aan zijn. Ik kan je niet beloven of het goed komt, maar ik zal mijn best doen.’ Arlette keek rond zich en wees vier sterke mannen aan. ‘Leg hem op de grond. Intussen haal ik naald en draad.’

De tegensputterende Eudes werd op de grond gelegd. Enkele mannen met toortsen lichtten bij. Toen Arlette met haar materiaal eraan kwam, drong de dorpsoudste de mensen terug. Arlette knielde naast Eudes, duwde hem een dikke stok tussen de tanden en trok zijn bebloed nachthemd omhoog, zodat het zijn gezicht bedekte.

Ze wenkte vier mannen. ‘Heel stevig vasthouden,’ zei ze. ‘Hoe minder hij kan bewegen, hoe gemakkelijker jullie het mij maken.’ Dan wenkte ze de mannen met de toortsen om dichterbij te komen. ‘Dichter met die toortsen! Zo zie ik niets.’

De dorpsoudste duwde de mensen wat achteruit en maande hen aan om terug te gaan slapen, doch weinigen gaven hieraan gehoor. Ze wilden zien hoe Arlette Eudes zijn zaakje zou repareren.

Arlette veegde met een doek het meeste bloed weg, duwde een teelbal weer in de opengereten balzak, probeerde zijn geslacht op zijn buik te leggen om beter te kunnen naaien, doch het floepte telkens terug. Ze wenkte haar vriendin. ‘Wil je even zijn Louis vasthouden?’ vroeg ze met een knipoogje aan haar.

Bij de eerste steken tierde Eudes het uit van de pijn. Hij vloekte en verwenste zijn vrouw. Arlette gaf hem een klap tegen zijn gezicht. ‘Hou op, en toon dat je een man bent,’ beet ze hem toe. ‘Had je je poten thuisgehouden dan was dit niet gebeurd.’

Daarna ging ze verder met de reparatiewerken. Ze gebruikte hiervoor een kromme naald en het fijnste garen dat de vissers gebruikten om netten te breien.

Toen Arlette eindelijk klaar was, klapte de dorpsoudste in de handen. ‘Niemand heeft iets gezien of iets gehoord,’ zei hij. ‘Dit is iets

tussen Eudes en Marie. Heer Mauger mag dit in geen geval ter ore komen. In Mulet regelen we onze kleine geschillen zelf. Daarna stapte hij tot vlak voor Lise, de bijslaap van Gontran. 'Geen woord hiervan tegen jouw Gontran, begrepen.'

Lise knikte. Ze begreep wel waarom. Haar bijslaap was de kapi-tein van de wapenknechten van de burggraaf. Alles wat hij wist, zou ook heer Mauger te weten komen.

'Geen woord, of we pesten je hier weg,' dreigde de dorpsoudste nogmaals.

De wonde genas slecht. Eudes kreeg koorts. Hij liet zich verzorgen door zijn vrouw, wat kon hij anders. Ze spraken niet tegen elkaar en Eudes keek haar aan met ogen vol haat. Marie gaf hem eten en drinken maar vermeed hem aan te kijken. Tweemaal per dag kwam Arlette de wonde verzorgen om een ontsteking werende zalf op zijn balzak te smeren. Ze gaf hem ook een geconcentreerd aftreksel van wilgenbast om de koorts te milderen. Tevens bracht ze ook een kan mee, met een extract van rozemarijn en kamille. 'Iedere dag moet hij dit opdrinken,' verklaarde ze aan Marie. 'Het helpt tegen ontstekingen, denk ik. Baat het niet, dan schaadt het niet.'

Uiteindelijk, na een paar dagen, daalde de koorts. Nog een week later, toen Eudes zijn Louis fluks reageerde terwijl Arlette de draden uit zijn balzak lospeuterde, stootte ze met haar ellenboog Marie aan. 'Hij is aan de beterhand,' monkelde ze. Daarna keek ze heel streng naar Eudes en hief belerend haar wijsvinger op. 'Ik hoop buurman dat je nu je lesje geleerd hebt: als een vrouw niet wil, wil ze niet. Onthoud dit voor de rest van je leven. Ik kom nu niet meer terug. Jouw zaakje is weer zo goed als genezen. En gezien jouw Louis opnieuw een vrouwenhand kan begroeten, neem ik aan dat er behalve vruchtbaarheid geen verdere gevolgen zullen zijn.'

Eenmaal genezen, maakte Eudes voor zichzelf een bed en plaatste het zover mogelijk van Marie haar bed. Hij was klaar om opnieuw zijn boot in zee te trekken en uit te varen. Niemand sprak hem nog aan over wat er die nacht was gebeurd tussen hem en Marie. Iedereen zweeg als vermoord. De dorpsoudste had gesproken. Het was alsof het uit iedereen's geheugen was gewist.

Zegt men niet, het bloed kruipt waar het niet gaan kan? Zo was het ook tussen Marie en haar man Eudes. Waar ze aanvankelijk na het accident mekaar meden en geen woord tegen elkaar spraken, veranderde deze houding langzaam in het wisselen van de hoogstnodige woorden om het gemeenschappelijk leven voor hen draagbaar te maken. Eudes trok, als het weer het toeliet, met zijn bootje op zee. Marie zorgde voor haar dochter Luna en kweekte groenten in de tuin achter hun hut. Langzaamaan hervatten ze het leven zoals het vroeger was, voor de geboorte van Luna, behalve natuurlijk het intieme leven van gehuwden. Eudes waagde het niet om zelfs maar de kleinste allusie hierop te maken.

Ondanks haar man erg veranderd leek, hield Marie hem toch angstvallig in de gaten. Ze verwachtte toch nog eerst of laatst een uitbarsting. Die kwam niet en niets aan zijn gedrag kon haar argwaan voeden. Hij meed Mélisende en maakte met andere vrouwen geen gemeens. Ze moest toegeven, haar man was veranderd en blijkbaar vastbesloten een nieuw leven met haar te beginnen.

Luna werd in februari van 1028 drie jaar en was een mooie kleuter, een spraakwaterval met een weelderige bos ros haar. Ze had met haar zonnig karakter en guitig snoetje langzaam het hart van haar vader veroverd. Hij sneed uit hout een kopje voor een pop en Marie maakte de kleertjes. Hij speelde vaak met haar en het was duidelijk dat Luna van haar papa hield. Als hij van zee thuiskwam, overdekte ze zijn gezicht met zoentjes. Zo gaat het in het leven, als je als man het hart van de dochter wint, dan win je ook dat van de moeder.

Marie had al vaak deze tafereeltjes tussen haar man en dochter gadegeslagen. Het had haar vertederd en telkens had ze in haar een onrust bespeurd, die overging in een verlangen. Ze was nog jong, amper achteraan in de twintig. Dan kan het bij een gezonde vrouw kriebelen in de onderbuik bij het zien van een knappe man. Zo ook bij Marie. Haar man zag er goed uit met zijn gespierd lijf en vooral, hij was veranderd. Soms begluurde ze hem heimelijk en betrapte zichzelf op een verlangen naar een omhelzing. Aangezien zij altijd van een grote kroost had gedroomd, zat er niets anders op dan de eerste stap te zetten. Hij waagde het blijkbaar niet meer.

Op een zomerse avond, het was snikheet geweest, controleerde Marie nog eens of Luna sliep. Omdat het kind rustig ademde, concludeerde ze dat het moment aangebroken was om haar man te verleiden. Ze trok haar nachthemd uit en ging naakt op de rand van Eudes zijn bed zitten. Hij sliep nog niet en richtte zich verbaasd op.

‘Ik heb er nu wel zin in, echtgenoot,’ fluisterde Marie. ‘Schuif op, ik wil erbij. Laten we een zoon maken.’

‘Toon eerst je handen,’ beval Eudes met uitgestreken gezicht.

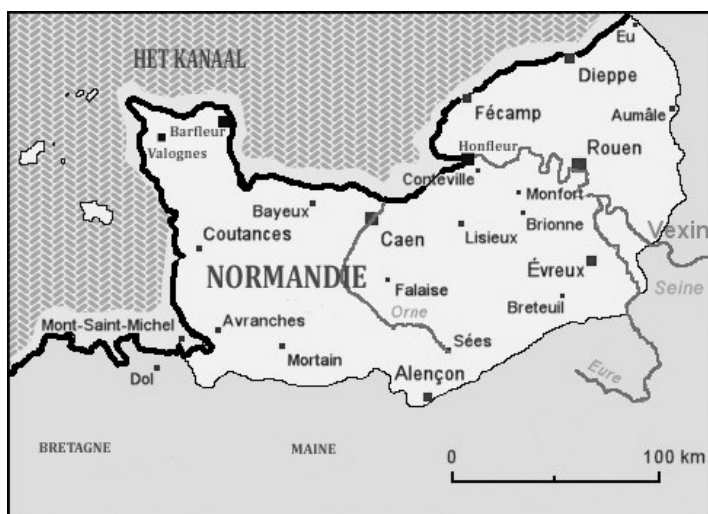
Marie toonde haar handen. ‘Mijn mes ligt op tafel, waar het hoort te zijn,’ antwoordde ze. Toen schoten ze beiden in de lach. Hiermee was het ijs gebroken.

Terwijl Eudes en Marie de liefde bedreven, keek Luna vanuit haar bedje gespannen toe. Wat was dat? Haar moeder die bij haar vader in bed kroop! Dit had ze nog nooit gezien. Ze richtte zich voorzichtig een beetje op. Wat er precies gebeurde kon ze niet goed zien. Haar ouders lagen onder een deken en het was te duister in de hut. Gespannen en met een bang hartje keek ze toe. Toen de smeulende houtskoolresten van het kookvuur even opflakkerden, zag ze haar vader boven op haar moeder liggen. Hij hield haar handen boven haar hoofd vast en schurkte zich tegen haar aan. Was dit opnieuw ruzie maken? Haar moeder kreunde. Had ze pijn? Haar vader gromde. Wat betekende dit gedoe? Ze wilde roepen om op te houden, maar een kil gevoel van angst snoerde haar keel dicht en belette haar eventjes om zelfs maar te ademen. Net toen ze het gevoel had dat ze zou stikken, rolde haar vader van haar moeder af en zoende haar tender op de mond. Het angstgevoel dat daarnet haar keel bijna dichtsnoerde verdween. Luna kon na een diepe zucht weer ademen. Ze legde zich terug neer en sloot de ogen. Het was allemaal goed

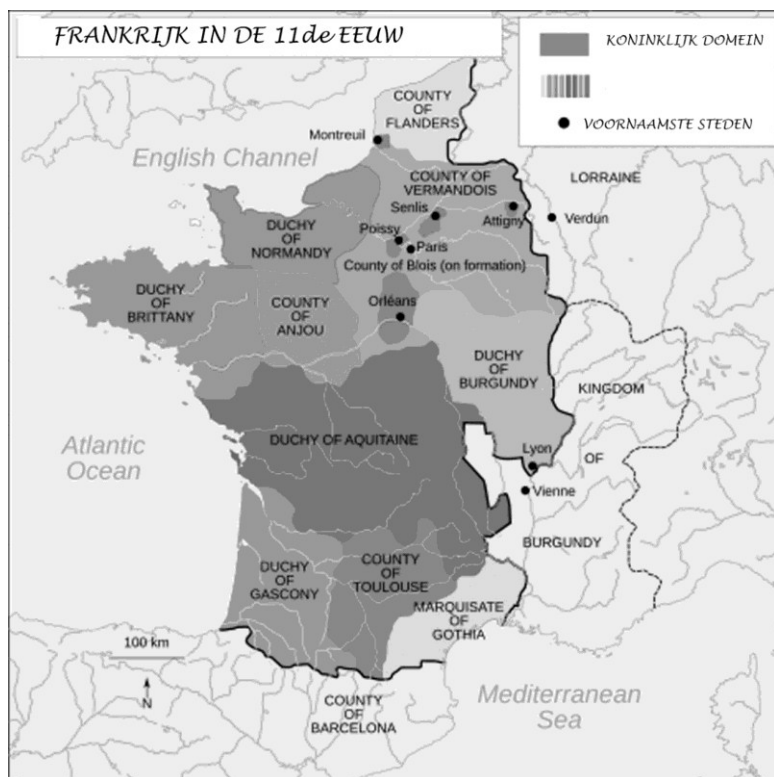
gekomen tussen haar moeder en vader. Met de duim in haar mond viel ze in slaap.

Hoe ze ook hun best deden, Marie werd niet zwanger. Arlette de vroedvrouw bevreemde het niet. 'Zijn balzak was er erg aan toe,' verklaarde ze aan Marie. 'Een teelbal was los en de andere was geraakt door het lemmet van je mes. Volgens mijn moeder zaliger, rijpt het zaad van een man in zijn ballen. Ik vermoed, nee, ik ben zeker dat jouw man onvruchtbaar is. Maar als je dan toch per se nog een kind wil, dan stuur ik mijn vent wel even,' grapte ze. Marie bedankte haar. Het was plots heel duidelijk, Luna zou haar enig kind blijven.

NORMANDIE IN DE 11de EEUW

FRANKRIJK IN DE 11de EEUW

DEEL 1
LUNA VAN VALOGNES
1031 - 1057

DAN ADAMS

1033

Hoofdstuk 1

Mulet
1033

In de zomer, als halfweg de voormiddag de vissers hun bootjes tot op het strand sleepten, begon voor de vrouwen en kinderen het werk. De manden met vis werden tot bij de schraagtafels gedragen, vrouwen lubden de vis en pekelden ze. Meisjes haalden de dag vooraf de gepekeldde vissen uit de tonnen en hingen ze met touwtjes aan de droogrekken, terwijl grotere jongens rokerige vuurtjes aanstaken om vliegen weg te houden. Hoe meer wind en hoe warmer het was, hoe sneller de vis droogde. Handelaars kwamen na een overeenkomst met heer Mauger, de droogvis ophalen met een schip. Die vertelden dat de vis via een machtige rivier die de Seine heette, naar Rouen en Parijs werd verscheept. Parijs was de grootste stad van de wereld zegden ze. Er waren wel honderd kerken, allen in steen gebouwd. Doch de meeste gedroogde vis werd door een voerman van heer Mauger opgehaald, die er dan mee naar de steden in het ronde reed: Carentan, Saint-Lô, Bayeux of Caen.

De herfst was de tijd van de haringvangst. De vissen werden gepekeld en in tonnen bewaard. Regelmatig kwamen mannen van heer Mauger met paard en kar die ophalen, om naar de omliggende steden te vervoeren. Daar kochten handelaars ze op om die in het hinterland te verkopen. Een wagen vol tonnen gepekeldde haring leverde de

burggraaf Mauger telkens een goedgevulde beurs op. Met een deel van het geld liet hij in de zoutschuren enkele van zijn tonnen vullen met het kostbare zout en kon hij de terugtocht aanvatten.

In de winter werd enkel gevist voor eigen consumptie op de dagen dat het weer het toeliet. De overige dagen moesten de mannen dan herendienst verrichten in het bos: bomen hakken en tot planken splijten of verzagen. Vrouwen en oudere meisjes moesten wekelijks hun hoeveelheid garen gesponnen hebben van de wol die uit Valognes werd aangebracht, iets wat door de dorpsoudste nauwkeurig werd opgevolgd. Kinderen sprokkelde hout om de hutten te verwarmen en de kookvuren van brandstof te voorzien. De oudsten gebruikten hiervoor een bijl. Iedereen hielp mekaar.

In het voorjaar werden de tuintjes klaargemaakt om te zaaien en te planten, terwijl ook bij kalme zee de visvangst weer op gang kwam. Tussenin herstelden de mannen hun sloepen en breiden, indien nodig, nieuwe netten.

Zo leefde het vissersdorp op het ritme van de jaargetijden. Luna beleefde een zorgeloze kindertijd en dacht dat dit eeuwig zou blijven duren.

In het jaar 1033 veranderde er heel wat in het vissersdorpje Mulet. De meest opvallende verandering was de verdubbeling van de bevolking. Bijna iedere week zetten vissers met hele familie uit de zuidelijke dorpen van Cotentin voet aan wal in Mulet. Ze sleepten hun bootje op het strand, sloegen een tent op als een voorlopig onderkomen voor hun familie. De mannen stapten op aanraden van de dorpsoudste vervolgens naar Valognes en vroegen aan heer Mauger verblijfsrecht, iets wat hij graag verleende. Deze clandestiene immigratie was het gevolg van de onredelijke eisen en heffingen die bisschop Robert aan de vissersbevolking oplegde. Hij was niet alleen een kerkvorst, maar ook heer van Coutances en omgeving. Omdat hij vastbesloten was daar een kathedraal van steen te laten bouwen, had hij klinkende munt nodig. Wie van zijn vissers niet de door hem bepaalde quota aan vis haalde, werd onderworpen aan zware lijfstraffen, hetgeen velen aanzette tot migratie naar het noordelijkste punt van Cotentin.

Alhoewel de vrouw van heer Mauger hem vaak waarschuwde dat het toelaten van die clandestiene immigratie wel eens de toorn van de bisschop kon opwekken, vreesde hij hem niet. Zijn gebied lag veilig verscholen achter de moerassen op het uiteinde van Cotentin. De jaarlijkse bezoekers aan Valognes kon je op één hand tellen en in Mulet kwam niemand van buitenaf. Niemand wist wat er in Mulet gebeurde. Dus gaf hij de nieuwkomers toestemming om in het dorp een hut te bouwen en hiervoor in zijn bossen het nodige hout te kappen. Immers, hoe meer vissers, hoe meer inkomsten heer Mauger daaruit puurde. In één jaar tijd vluchtten zo'n dertig families naar Mulet.

Omdat de Kerk de bewoners van dit dorp een christelijk geïnspireerd leven niet wilde ontzeggen, stuurde eerwaarde heer André, de zielenhoeder van Valognes, op aanraden van de bisschop er zijn onderpastoor eerwaarde Rodolfus heen. Zijn onderpastoor behoorde niet tot de meest intelligente mensen, maar had wel de gave van het woord, iets wat een priester bij het preken goed van pas komt.

Eerwaarde heer André was niet alleen de pastoor van Valognes, maar was ook gehuwd en had vijf kinderen verwekt bij zijn vrouw en een bastaardzoon bij Mélisende in Mulet, iets wat de jonge onderpastoor vaak hekelde. Door zijn onderpastoor definitief naar Mulet te zenden, sloeg eerwaarde heer André drie vliegen in een klap. Nu hij de vijftig gepasseerd was, en hij wat mank liep wegens jicht, moest hij geen driemaal per jaar meer de vreselijke voettocht naar Mulet maken. Vroeger had alleen al de gedachte aan het samenliggen met Mélisende, hem onderweg vleugels gegeven. Doch de laatste jaren bevredigde de bijslaap met Mélisende hem niet meer zo. Haar naaktheid wond hem niet meer op. Haar vlees was met de jaren wat verslapt, diepe rimpels van het buitenleven ontsierden haar gezicht, haar borsten eens vol en fier rechtopstaande, hingen nu als slappe zakjes onder haar uitstekende sleutelbeenderen ... Nee, de gedachte aan haar gaf hem geen vleugels meer. En tenslotte was hij nu ook nog bevrijd van die zeurpiet van een onderpastoor.

Het langhuis in Mulet was een heel opvallend rechthoekig bouwwerk tussen de tientallen ronde hutten. Het was bij een van de laatste invallen door de Noormannen gebouwd, met de bedoeling het centrum te zijn van een Noorse boerengemeenschap die zich daar wilde vestigen. Die inwijkelingen uit het Noorden hadden zich met

de inlandse bevolking vermengd en twee eeuwen later wist niemand nog de oorsprong van zijn eigen afkomst. Men wist enkel nog dat generaties ervoor de Noormannen gevreesde veroveraars waren die niet alleen plunderden, moorden en jonge mensen als slaven meenamen naar hun moederland, maar sommigen zich ook in deze streek hadden gevestigd. Het was omwille van de Noormannen dat de overgrootvader van heer Mauger een woontoren had laten bouwen, wat verder van de kust weg, zodat hij met zijn familie en voornaamste bedienden een veilig onderkomen had tegen de moordlust van die vreselijke mannen uit het Noorden.

Het langhuis, veertig stappen lang en twintig breed, was opgetrokken uit eeuwenoude eiken balken en lag half verzonken onder de grond. Het dak, oorspronkelijk bedekt met plaggen, had heer Mauger laten vervangen door riet, zoals de hutten in het dorp, want het lekte als een zeef. Het langhuis deed nu dienst als gemeenschaps-huis, stapelplaats voor gedroogde en gepekeldde vis in afwachting dat een voerman van heer Mauger die kwamen ophalen, en drie keer per jaar als kerk.

Aanvankelijk zocht de onderpastoor uit Valognes zijn onderkomen in het langhuis. Een vlechtwerk vooraan scheidde zijn slaappleats af van de rest van de ruimte. Hij liet zich met de Latijnse naam Rodolfus aanspreken. Zo meende hij meer aanzien te verwerven in deze ruwe en gesloten vissersgemeenschap. Doch hoe hij er ook op stond hem als eerwaarde Rodolfus aan te spreken, noemde iedereen hem Rodo.

De dorpelingen werden geacht iedere zondag de viering bij te wonen en wie verzuimde, werd reeds de volgende dag door Rodo bezocht en vermaand. Recidivisten dreigde hij de sacramenten voor heel de familie te ontzeggen. Omdat dit niet altijd het gewenste effect sorteerde, had hij zich tot heer Mauger gewend en van hem de belofte afgedwongen dat recidivisten met zweepslagen en schandpaal zouden bestraft worden. Begrijpelijk, heer Mauger wilde immers de Kerk niet tegen zich in het harnas jagen. Het liefst bleef hij zo onopvallend mogelijk in zijn verlaten hoek van Normandië. Zo werd hij nauwelijks door zijn leenheer opgeroepen om oorlog te voeren. De hertog vergat gewoonweg dat er in die uithoek nog een vazal woonde, die hem leendiensten verschuldigd was. Zo ontsnapte hij sinds Robert de Duivel hertog was zelfs aan de hertogelijke heffingen.

Ook voor Luna en de andere kinderen van het dorp betekende de komst van de priester een aanpassing in hun leven. In plaats dat ze heel de zondag voor zich hadden en konden spelen, werden ze geacht godsdienstles te volgen. Aanvankelijk trok Luna er met tegenzin naar toe, maar eerwaarde heer Rodo was een uitstekend verteller en kon Luna wel bekoren met zijn Bijbelse verhalen uit het oude en nieuwe testament. Na de eucharistieviering voor volwassenen kwamen eerst de kleinsten voor onderricht aan de beurt. Vanaf de leeftijd van zes tot negen werden ze in het langhuis verwacht voor godsdienstles. Na de middag was het de beurt aan de oudste kinderen. Wie op de feestdag van Pasen aan de ondervraging voldeed, werd ontslagen van die zondagschool en werd dan na een jaarlijkse ceremonie rond de leeftijd van twaalf als volwassen christen in de gelovige gemeenschap opgenomen.

Na de godsdienstles, de kinderen noemden het de lering, speelden ze nog wat buiten op het plein voor het langhuis, waar intussen al een groot kruis aan de voorgevel hing.

Eind augustus 1033, terwijl de oudere kinderen godsdienstles kregen, begonnen enkele jongens van de jongste groep Luna te pesten. Het waren leeftijdsgenoten. Ze liepen haar voorbij en trokken aan haar haren dat ze in een staart had gebonden. Daarbij zongen ze: 'Spring maar toe, rosse koe.' Omdat Luna groter was dan de meeste jongens van haar leeftijd verweerde ze zich. Ze verkocht de pesters die te dicht kwamen rake klappen.

De pestkoppen waren echter met te veel. De kring van pesters sloot zich rond haar. Ze scandeerden: 'Rosse, rosse, rosse!' en duwden haar daarbij van hot naar her. Terwijl ze uithaalde naar Arne, de jongste zoon van visser Jareau, hief een andere jongen achter haar rug haar rok op. De pestkoppen brulden het uit. Luna draaide zich vliegensvlug om, doch voor ze Jarne een klap kon verkopen werd opnieuw achter haar rug haar rok tot boven haar billen opgeheven, zodat velen haar blote kont zagen. Ze had geen ruimte meer om zich te verweren. De tranen sprongen in haar ogen. De jongens rukten aan haar haar, duwden haar tot ze op de grond viel, trokken aan haar kleren, graaiden onder haar rok en betasten haar onwelveuglijk.

Enkelen schopten zelfs. Luna weende van frustratie en pijn. De andere meisjes stonden op een afstand met bange ogen toe te kijken.

Op dat moment verliet Raoul, de zoon van weduwe Mélisende, het langhuis. Hij had niet meegewerkt met het pesten, omdat hij door eerwaarde Rodo na de lering wat moest nablijven. Hij was gestraft omdat hij nooit oplette. Net toen het pesten bedenkelijke vormen had aangenomen, had hij gefrustreerd het langhuis verlaten. Raoul was van nature uit begiftigd met een forse gestalte en veruit de grootste en sterkste van zijn leeftijdsgenoten. Ruw trok hij enkele van de pesters achteruit en deelde een paar rake klappen uit. De meisjes, die van ver het gebeuren hadden gevolgd, verdwenen een na een. Ze waren bang dat deze ruzie zou escaleren. Nadat Raoul de pesters een paar bloedneuzen had verkocht, dropen ook zij snel af. Tegen Raoul konden ze niet op.

In enkele ogenblikken tijd stond de snikkende Luna daar alleen op het dorpsplein met Raoul. Hij nam haar bij de arm en keek haar aan. 'Hou op met janken,' beval hij. 'Vanaf nu ben je mijn slaaf.'

Luna droogde haar tranen met haar mouw. 'Wat bedoel je?' vroeg ze aarzelend. Ze was dankbaar omwille van zijn redding, maar tevens wat ongerust omwille van zijn uitspraak.

'Je bent mijn slaaf, zoals de Joden die waren van de Egyptenaren. Je zal voortaan alles moeten doen wat ik je beveel,' zei hij blijkbaar nog in de ban van het verhaal over Mozes in Egypte.

'Ben je wel goed bij jouw hoofd?' antwoordde Luna. 'Ik ben van niemand.'

'Als je mijn slaaf niet wordt, laat ik de anderen in het vervolg hun gang gaan,' dreigde Raoul. 'Erger nog, ik zal ze aanvoeren. Je kiest maar.'

Alhoewel Raoul een jaar ouder was, was Luna met haar acht jaar bijna zo groot als hij. Uitzonderlijk voor een meisje, beweerde haar moeder. Raoul bracht zijn gezicht tot dicht bij het hare, tot hun neuzen bijna elkaar raakten. 'Wat zal het zijn?'

Luna duwde hem van zich af. De duw die Raoul haar teruggaf was zo fel, dat ze achterover in het zand viel.

Op dat moment hoorde ze haar moeder roepen: 'Luna, kom je mee?'

Ze was gered. Vlug krabbelde ze recht.

'Ik zal je nog wel krijgen,' beet Raoul haar toe, terwijl ze naar haar moeder liep. Luna wierp zich in haar armen.

‘Wat is er mijn kind?’

‘Ze trokken aan mijn haar en deden me pijn’, snikte Luna opnieuw.

‘Wie?’

‘De jongens, allemaal. Ze verweten me voor Rosse. Toen heeft Raoul het voor mij opgenomen. Hij joeg ze weg maar nu wil hij dat ik zijn slaaf ben. Ik wil geen slaaf zijn van hem. Ik ben bang voor hem.’

‘Zijn slaaf! Jij bent een horige en enkel met lijf en ziel aan heer Mauger gebonden. Niet aan die Raoul. Droog je tranen.’ Marie keek rond zich op het plein. Er was niemand meer te zien. Eerwaarde Rodo stak net zijn hoofd door de deuropening van het langhuis, dat nu officieel door hem was omgedoopt tot kerk en zwaaide even. Marie beantwoordde zijn groet. ‘Kom we gaan naar huis. Je vader zal wel raad weten.’

‘Praat erover met je vader,’ beval Marie haar dochter toen ze bij hun hut kwamen. ‘Ik moet nu eerst groenten halen anders hebben we deze middag geen soep.’

Luna vond haar vader naast hun hut. Hij controleerde zijn visnet en repareerde kleine gaatjes. Ze vertelde hem wat haar was overkomen.

‘Als ik hem niet gehoorzaam, zal hij met de anderen helpen mij te pesten.’ Luna keek haar vader smekend aan. ‘Wat moet ik doen?’

‘Mijd hem en blijf in onze omgeving. Zondag na de lering zal ik je opwachten aan het langhuis ...’

‘Kerk, vader, eerwaarde Rodo heeft ons verboden de naam langhuis nog te gebruiken. Het is een heidense naam zegt hij.’

‘Ook goed, ik zal je aan de kerk opwachten,’ verzekerde Eudes zijn dochter. ‘Trouwens, ik wil niet dat je met die Raoul omgaat, zelfs niet als hij het voor jou opneemt.’

‘Waarom mag ik niet met Raoul omgaan, vader? Men zegt toch dat je maandenlang bij zijn moeder hebt gewoond, of zeggen ze dat om je te pesten?’

‘Nee, dat is het niet.’

‘Is hij misschien mijn halfbroer?’

‘Luister mijn kind, ik heb niets met die Raoul te maken. Hij is de zoon van eerwaarde heer André.’

‘Dat weet ik, vader, maar ...’

‘Luister toch,’ onderbrak Eudes wat korzellig zijn dochter. Hij wist dat hij eens met haar dit gesprek zou moeten voeren, doch hij had niet voorzien dat het zo vlug zou moeten. ‘Toen jij pas geboren was, nam ik mijn intrek bij Mélisende, de moeder van Raoul. Telkens eerwaarde vader André het dorp bezocht, moest ik van Mélisende voor enkele dagen plaats ruimen, want hij bleef bij haar slapen. Dat zinde me op de duur niet meer. Daarbij, ik dacht eerst dat Raoul mijn zoon was, doch hoe ouder hij werd, hoe zekerder ik was van niet. De gelijkenis met eerwaarde André was te groot en heel het dorp lachte mij uit achter mijn rug.’

‘Luna stond recht en hurkte voor haar vader neer. Ze nam zijn handen in de hare. ‘Waarom verliet je eigenlijk mama? Zij is een lieve mama en op zijn minst even mooi als Mélisende?’

‘Jij werd geboren en ik had op een zoon gehoopt. Ik was ontgoocheld, erg ontgoocheld omdat je moeder me geen zoon had geschonken.’

‘Moeder kon daar toch niets aan doen.’

‘Nee, dat zie ik nu ook in. Maar ik was nog jong en Mélisende had mijn kop zot gemaakt. Op de dag van jouw geboorte liep ik daarom naar Mélisende om in haar armen mijn ontgoocheling te vergeten en bleef bij haar hangen. Zij was weduwe en ...’ Eudes haalde de schouders op. ‘Je moet begrijpen Luna, sommige vrouwen zijn als graanzakken. Je legt ze neer en ze blijven liggen. Anderen zijn als honingpotjes, eenmaal je er je vinger insteekt en geproefd hebt van hun zoete spijs, krijg je er niet genoeg van. De honing smelt op je tong weg en je wil telkens opnieuw en opnieuw genieten van ... Ah, dat begrijp je toch niet. En dan is er nog een derde soort. Ze zijn als een vlam. Heet, ongrijpbaar en wie te dicht komt verbrandt zich.... Ja zo is het.’

‘En mama is een graanzak?’

‘Ja.’

‘En vrouwe Mélisende een honingpot?’

‘Zo is het, mijn dochter.’

‘En ik, wat word ik?’

‘Een vlam denk ik.’ Eudes drukte zijn dochter tegen zich aan. ‘Je haar heeft in elk geval al de kleur van vuur.’

‘Vader!’

‘Blijf bij Raoul weg, mijn kind. Alhoewel hij de bastaard van een priester is, heeft hij iets duivels in zich.’

Luna hield zich zo ver mogelijk van Raoul. Na de lering wachtte haar vader haar op en het pesten beperkte zich tot wat gefluisterde verwijten gedurende het werk aan de vis. Telkens ze Raoul toch kruiste, wendde ze haar blik niet schuw af, maar keek ze hem giftig aan. Hij had haar het zondagse speelmoment, waar ze heel de week naar uitzag, ontnomen.

1034

Hoofdstuk 2

*Mulet
December 1034*

In de winter, als dagenlang de hevige westenwinden de westkust van Cotentin geselden en de vissers aan land moesten blijven, werden de jongere meisjes erop uitgestuurd om bij laag tij op de rotsen mossels en zeeslakken te verzamelen. Zo kon hun voedsel dat in die periode vooral bestond uit gekookte knollen, meelpap en gedroogde vis, aangevuld worden met schelpdieren. De jongens moesten in de bossen hun vaders helpen bij het rooien van bomen om die te splijten en te verzagen tot planken en balken. De landheer had immers altijd timmerhout nodig.

Meestal vertrokken de meisjes in groep. De kunst was om zo dicht mogelijk bij de vloedlijn te komen en toch niet overspoeld te worden door de golven. Daar kon je ook de grootste mosselen en zeeslakken vinden. De rotsen waren glibberig door algen en zeewier.

Luna had haar moeder nog wat moeten helpen bij het waterhalen en was daardoor te laat om met de groep mee te gaan. Ze vond het niet erg, want de dag ervoor had ze een kleine inham ontdekt, waar de anderen nooit kwamen en er dus een overvloed aan mosselen te vinden was. Ze moest daarvoor over het heideveld tot boven de falaise lopen en dan langs een smal paadje afdalen tot bij die kleine kreek.

Met haar mand aan de arm sprong ze behendig van rots tot rots en vulde ze met grote mosselen. Daarbij lette ze goed op dat haar jurk en mantel niet nat werden. Net toen het tij begon te keren, was haar mand vol en wilde ze terug naar boven klimmen. Doch op het piepkleine strandje, waar het pad naar boven begon, versperde Raoul met gekruiste armen haar de weg. Blijkbaar stond hij daar al een tijdje haar te begluren. Ze had hem niet opgemerkt, omdat al haar aandacht was uitgegaan naar de aanrollende golven en de mosselen.

‘Zo,’ zei hij, ‘mijn slaafje heeft mosseltjes verzameld?’

Luna haar hart klopte in haar keel. Ze probeerde zo kalm mogelijk te reageren. Ze was bang, maar mocht het zeker niet tonen. Raoul die haar op dit afgelegen strandje opwachtede! Dit kon niets goeds betekenen. ‘Ik ben jouw slaafje niet,’ kaatste ze terug, terwijl ze probeerde langs hem heen te lopen.

Hij hield haar tegen. ‘Oh, dat beslis jij niet. Hier blijven!’ zei hij en greep haar arm vast zodat ze niet kon passeren.

‘En jij,’ sneerde ze hautain om haar onrust te maskeren, ‘moet jij niet helpen met de mannen in het bos?’

‘Ik heb mijn bijlsteel gebroken en moest een nieuwe halen. Toen zag ik mijn slaafje zich afzonderen op een eenzaam strandje,’ grijnsde Raoul. Hij rukte de mand uit haar hand en zette die neer. ‘Op je knieën,’ beval hij haar.

‘Ik kniel niet voor jou,’ snauwde Luna.

‘Slaven knielen voor hun heer!’ Alhoewel Luna een flink gebouwd meisje was, kon ze niet op tegen dit brute geweld. Hij greep haar bovenarmen vast en dwong haar te knielen. Ze probeerde zich los te trekken, maar zijn ijzeren houdgreep belette het.

‘Au!’ riep ze. ‘Je doet me pijn! Laat me los, klootzak!’

‘Je hebt het zelf gezocht, smerige teef. Je zal mij gehoorzamen.’

Dan duwde hij haar hoofd tussen zijn benen en hield met een hand haar polsen vast op haar rug. Luna kon geen kant meer op.

‘Je moet gestraft worden,’ grauwde hij en schortte haar mantel, kleed en onderkleed op. Met zijn vlakke hand pletste hij keihard op haar naakte billen. ‘Hier, teef, je straf,’ riep hij uit.

Luna kreeg met haar hoofd tussen de benen van haar belager bijna geen adem meer. De slagen kwamen harder en harder aan. Luna kon haar hoofd iets draaien en beet hem toen zo hard ze kon in zijn bil. Totaal verrast door de pijn loste hij zijn greep. Luna trok haar hoofd van tussen zijn benen en bonkte bij het rechtstaan met haar

achterhoofd tegen zijn kin. Zijn tanden boorden zich door zijn lip en de nieuwe pijnscheut weerhield hem, om Luna opnieuw vast te grijpen. Hij voelde aan zijn lip. Het bloed lekte langs zijn kin. 'Merde,' vloekte hij.

Vooraleer Luna haar mand nam om weg te vluchten, greep ze nog vlug wat zand en gooide het naar Raoul zijn gezicht. Raoul tastte naar zijn ogen en wreef het zand er natuurlijk nog meer in.

Tegen de tijd dat hij weer wat zag, was Luna al halfweg het pad. Als een hinde klauterde ze behendig naar boven. Raoul, dolgedraaid door zijn nederlaag, liep haar woedend achterna. Een steen waaraan hij zich wilde omhoogtrekken, brokkelde af en hij schoof terug naar beneden. Hij belandde uiteindelijk al schuivend en rollend terug op het strandje. Daarna was hij te laat om haar achterna te gaan. Tandknarsend klom hij daarna voorzichtig naar boven, vloekend en zichzelf verwensend.

Buiten adem bereikte Luna haar woning. Ze was van streek, dat zag haar moeder dadelijk. In horten en stoten vertelde ze wat er gebeurd was. Vrouwe Marie, die al lang in onmin leefde met Mélisende, haar vroegere rivale, trok woedend naar haar hut. Er volgde een scheldpartij en daar bleef het niet bij. Beide vrouwen vlogen mekaar in het haar. Omdat er geen mannen in het dorp waren, duurde het enige tijd vooraleer enkele buurvrouwen de twee vechtenden uiteindelijk wisten te scheiden.

Nog dezelfde avond moesten ze beiden bij de dorpsoudste komen. Eerwaarde Rodo was de getuige en raadsman. De dorpsoudste probeerde de twee vrouwen te verzoenen, iets wat een onmogelijke opdracht bleek te zijn. Het water was veel te diep tussen de twee concurrenten. Wel kwam de dorpsoudste te weten wat en wie de oorzaak van de ruzie was: Raoul. Nog maar eens Raoul. De lastpost had Luna lastig gevallen en gemolesteerd. Hij was pas negen! Waar ging dat met die knaap naartoe? De week ervoor was er ook ophef geweest door toedoen van Raoul. De dochter van Jarre beweerde dat Raoul haar vrouwelijkheid had betast en haar verplicht had zijn blote voeten te likken. Er waren echter geen getuigen geweest en het woord van een meisje weegt niet zwaar. Nu er opnieuw een gelijkaardige klacht opdook, die aanleiding gaf tot onrust onder de vrouwen van het dorp, moest de dorpsoudste ingrijpen.

‘Immoreel gedrag,’ concludeerde eerwaarde Rodolfus. ‘Li-chaamsdelen van een vrouw boven de enkel ontbloten is oneerbaar en zondig. Raoul moet gestraft worden.’

De dorpsoudste beaamde. Hij twijfelde niet meer om dit aan zijn heer te melden. Omdat de problemen met Raoul zich opstapelden, besloot hij de strafuitvoering aan de landheer over te laten, gezien Raoul geen vader had en zijn moeder weigerde hem te tuchtigen.

‘Tien zweepslagen, dadelijk uit te voeren,’ was het verdict van de heer Mauger, die zich persoonlijk met de zaak kwam bemoeien.

‘Het is nog maar een kind,’ huilde Mélisende en wierp zich voor de voeten van de heer Mauger. Haar tranen lekten op zijn laarzen, die ze wanhopig omklemden. ‘Heb mededogen met hem, Heer.’

Even dacht heer Mauger aan het Bijbelverhaal van Maria-Magdalena. Ook zij had de voeten van de Heer omklemd. Doch die vrouw had geweend om haar eigen zonden en niet om die van haar zoon. ‘Wie de roede spaart, bederft zijn kind, vrouwe. Uit de weg. Laat mijn mannen hun werk doen.’

Heer Mauger gaf Mélisende een trap en knikte naar een wapenknecht. Die bond Raoul vast aan de lindeboom naast de kerk. Raoul gilte het uit bij iedere zweepslag die zijn rug striemde. De dorpelingen van Mulet keken zwijgend toe. Raoul verdiende zijn straf, daarvan was iedereen overtuigd, behalve zijn moeder. Doch iedere interventie van hun heer beschouwden ze als een inmenging in hun dorpsleven. Ze vonden de straf veel te zwaar voor een knaap van negen.

Terwijl de zweep van de wapenknecht ongenadig de rug van Raoul geselde, viel de blik van de heer Mauger op Luna. Ze stond samen met haar vader en moeder achteraan bij de toeschouwers en hield zich wat afzijdig. Zij was dus de oorzaak van het probleem Raoul, of liever een van de oorzaken. Hij had het meisje ondervraagd en was verrast geweest over haar mondigheid: beleefd zonder neerbuigend te zijn, antwoorden in volzinnen in plaats van ja of nee. Hmm, ze had wel iets. Dit deed hem denken aan het verzoek van zijn vrouw om wat hulp voor haar en voor in de keuken. Ja, die Luna zou misschien wel geschikt zijn.

Na de bestraffing wenkte heer Mauger Eudes bij zich en vroeg hem hoe oud zijn dochter was.

‘Acht jaar, heer,’ antwoordde Eudes beleefd met zijn hoofddekseel in zijn hand.

‘Hmm,’ bromde heer Mauger en streek nadenkend met zijn hand door zijn baard. ‘Nog een paar jaar.’ Meer zei hij niet. Even aaide hij Luna over haar weelderige bos rood haar, draaide zich om en gaf zijn wapenknechten teken om te vertrekken.

Tijdens de zondagsschool ging voor Luna een nieuwe wereld open, die van verhalen over Jezus en over mensen die eeuwen geleden leefden in verre landen in de Oriënt. Misschien was eerwaarde Rodo wat naïef, en ook niet meteen begiftigd met een gemiddelde intelligentie, de reden waarom de bisschop hem ook naar het godvergeten Valognes had verwezen, maar vertellen kon hij als geen ander. Ze luisterde met open mond naar de verhalen over de schepping en de aartsvaders, over Mozes die zijn volk door de woestijn naar het beloofde land leidde en over het tragische levenseinde van Jezus die stierf voor de vergeving van de zonden. De verhalen waren wel mooi, maar veel zaken kon Luna niet vatten. Als Jezus God was, waarom liet Hij zich dan kruisigen? En zonde, zij deed toch nooit iets verkeerd. Hoe kon je als mens al belast zijn met de erfzonde nog voor je geboren was? Waar was de vader van Jezus toen hij stierf aan het kruis? Waarom moesten ze de tien geboden onderhouden terwijl die gegeven waren aan het Joodse volk en niet aan de vissers van Mulet. Niet alleen tijdens het onderricht, maar ook erna bestormde ze keer op keer eerwaarde Rodo met tientallen kritische vragen waar hij ook niet altijd een pasklaar antwoord op had. Hij beschouwde haar al vlug als een lastpost, en liet haar dan ook snel weten dat zij een meisje was en eigenlijk moest leren luisteren en zwijgen. Dat ze een stel gezonde hersenen had, daar twijfelde hij niet aan, maar een vrouw hoorde haar plaats te kennen en geen vragen te stellen.

In de zomer hielp Luna zoals alle kinderen haar moeder met het opstellen van de schraagtafel op het strand, ingewanden wegdragen, geaakte vissen met koordjes aan de droogrekken hangen, de roke-rige vuurtjes van de nodige groene twijgjes voorzien. Het was licht werk, de vrouwen lachten en taterden, de kinderen liepen heen en weer en soms was er ook wel een momentje tijd om te spelen. Raoul liet haar voorlopig met rust, meer zelfs, hij ontweek haar. Omdat heel

die affaire met Raoul haar zelfbewuster had gemaakt en de oudere kinderen hadden gezien dat de heer Mauger haar zelf met een teder gebaar over het hoofd had geaaid, bleef ze voortaan gevrijwaard van gepest en geplaag. Voor Luna brak een zorgeloze kindertijd aan.

1035

Hoofdstuk 3

November 1035

Mulet

Halfweg de voormiddag liepen de eerste vissersbootjes binnen. De mannen roeiden hun sloepen tot ze met de boeg vastliepen op het zandstrand. Vrouwen en kinderen stonden al klaar, bonden een lang touw aan de boeg en trokken ze tot voorbij de vloedlijn, tot op het droge zand. Daar stonden al schraagtafels opgesteld. De manden vis werden uitgeladen en het werk voor vrouwen en kinderen kon beginnen, terwijl de mannen hun netten verstelden en daarna naar hun hut liepen om wat te slapen. Ze waren immers al net voor het morgengloren vertrokken om de netten op te halen, die ze de avond voordien in zee hadden uitgewooid.

Iedereen kende zijn werk. De vrouwen sneden de vissen open van buik tot staart en schraapten er de ingewanden uit. Daarna gooiden ze hen in een platte mand. Als die vol was, renden kinderen ermee naar zee om bloed en resten van ingewanden af te spoelen. Meeuwen vlogen krijsend en in groten getale boven de menselijke bedrijvigheid op het strand. Ze wachtten, schijnbaar moeiteloos zwevend, tot een paar grote jongens de emmers met ingewanden in zee kieperden. Dan doken ze luid gillend naar beneden en ruziënd probeerden ze de ingewanden op te schrokken.

Meisjes legden de in zee gespoelde vissen in een ton met pekel. Anderen haalden gepekeld vissen uit de tonnen, spoelden ze af met zoet water en bevestigden ze met touwtjes aan droogrekken. Enkele oudere jongens hadden al sinds het ochtendgloren rokerige vuurtjes gemaakt rond de droogrekken om de vliegen op afstand te houden. De allerkleinste kinderen liepen rond met takjes om vliegen die toch het rookgordijn hadden getrotseerd, weg te jagen.

Tegen het middaguur liep de dorpsoudste tot bij het langhuis en controleerde of de schaduw van de paal op het dorpsplein het merkteken raakte. Dan luidde hij de klok en iedereen, behalve de kinderen die bij de droogrekken de vliegen op afstand hielden, spoedde zich naar hun hut, het was etenstijd.

Luna bleef nog even dralen, alhoewel haar moeder reeds weg was. Ze had niet erg trek in koolsoep met een homp droog brood. Haar moeder zei dat ze een moeilijke eter was. Toen een van de grotere jongens haar voorstelde om in zijn plaats bij de droogrekken te blijven, aangezien ze daar toch bleef rondhangen, liep ze toch maar naar hun hut aan de rand van het dorp.

Net toen Luna daar aankwam, hoorde ze hoefgetrappel. Ze keek om. Ze merkte niet alleen vier ruiters op die naderden, maar overal verschenen ook hoofden van nieuwsgierig vrouwen in de opening van de hutten. Kinderen stormden naar buiten en vormden een stoet achter de paarden.

Een stokoude visser die op een bank voor zijn hut zat, rochelde en spuwde op de grond. 'Dit voorspelt narigheid,' mompelde hij tot zijn vrouw. 'Hoge heren komen niet voor hun plezier in ons dorp dat naar vis stinkt.'

'De vrouw van heer Mauger is mee,' fluisterde zijn vrouw vol bewondering kijkend naar de jurk van vrouwe Ghisela, waarvan de zoom aan mouwen en rok afgezet was met bont.

Luna kende de burggraaf wel. Om de twee weken kwam hun heer en enkele knechten met een kar de gedroogde vis ophalen. Doch deze keer had heer Mauger geen kar mee, wel twee wapenknechten en zijn vrouw. Ja, het moest wel vrouwe Ghisela zijn, gezien haar rijkelijke kledij. De burggraaf en zijn gevolg reden voorbij het langhuis en kwamen haar richting uit. Nu kon ze goed de vrouw zien naast heer Mauger. Zijzelf had de burggravin nog nooit gezien, maar er al dikwijls de mannen in het dorp haar schoonheid horen roemen. Ze geraakten er maar niet over uitgepraat en ze hadden gelijk. Vrouwe